

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalapu. 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bérmentelen levelek csak ismert ezektől fogadtnak el. — Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-tész József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetések kiadás körüli panaszok) intézendők.

Előfizetési feltételek:
Videkre postán vagy helyben házhoz (hordva).
Egész évre 16 frt. Fel évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12.
kétzeresnél 10. háromsorosnál 8 kr.
A nyiltéri petitsor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtnak a kiadóhivatalon kívül egyedül **Hansens-stein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

Budapest, mártius 19.

Sokat foglalkoznak jelenleg a lapok velünk, pártunkkal, s különösen annak vezérével.

Hogy oly helyzetben, mint az, mely a föntjelzett érdekeltséget szülte, különféle, s néha különös bírálatok is kerülnek napfényre, azt természetesen tartjuk, de úgy hisszük, hogy értető az is, miszerint ezekkel szemben, nem szívesen láthatjuk, ha magatartásunk félreértetik, vagy épen félremagyaraztatik.

Ez okból bátorságot veszünk szembeállani azon veszélylyel, hogy mai cikkünk kissé tarka tartalmu leendő, s sietünk egybefoglalva választolni mindazokra, amiket figyelemre méltóknak találtunk abban, ami legközelebb rólunk iratott.

Első volt a „P. Napló“ és a „Hon“, mely a középpárt és Ghyezy Kálmán eljárását eltérő szempontból s bizonyára eltérő indokból is, bírálat alá véte.

Első helyen nevezett t. lapársunk, igen méltányló és mérsékelt hangon fejezte ki a középpárt magatartása fölötti kifogásait vagy talán inkább aggodalmait; mai esti kiadásában pedig egész terjedelmükben közli azon sorokat, melyek mai számunk élén megjelentek. Rövid észrevételeiből, melylyel azt kísérik következtetjük, hogy Ghyezy K. és pártja eljárásának okait, ha nem osztja is, de méltányolja, s hogy említett sorainkat, melyek oly világosak, hogy azokat mindenki megértheti, a kiből erre a jóakarát nem hiányzik, megértette.

Teljes megnyugvással fogadtuk a „Pesti Napló“ észrevételét, mely a következő kevés szavakból áll:

„A haza érdeke követeli, hogy e párt bevaltsa organumának ígéreiteit s közös erővel járjunk hozzá a parlamentararis kormány lehetővé tételéhez. Mert a felett ne legyünk semmi kétségben, hogy pártzavaraink ezt készülnék tenni lehetetlené.“

Ugy hisszük, hogy tisztelt lapársunk várakozásában nem fog csalódnai, ha csak az alakulandó kormány iránya és működése lehetetlené nem teendő a támogatást.

A „Hon“ szigoruan bírálja meg Ghyezy Kálmán és a középpárt eljárását, a következőket mondva:

„A Deák-párt szétzilált, személyes klikkékké olvadt, inkább csoportok tömbje, mint párt; nem tartva össze többé a közjogi alaphoz való ragaszkodás jelszava által sem, bevallottan képtelen a Szilávy-nál életrevalóbb kormány létrehozására.“

Ha a középpártnak ily viszonyok közt nem jut szerep: bizvást mondhatjuk, soha nem jut szerep. Ha ők, kiket elvi ellentétek a kormány-párttól nem választanak el, s kik az akezióbalépítés lehetőségeért annyi illuziótól fosztották meg a nemzetet, ez actióra most nem látják eljötnök az időt: úgy valóban nem értjük, mi indokolta eddigi eljárásukat.

Dívat volt az ellenzék álláspontját „passiv“-nak nevezni. Ha jól tudjuk, a középpárt érdem-dus vezére is használta egyik újabb nyilatkozatában e vádnak nevezhető szót. De kérdjük mi: melyik oldalon van a passiv oppositio most? Az ellenzék-e, mely elveket hangoztat s azon perczen, a mely ez elvek diadalrajutathatóságát garantirozza, kész kormányt vállalni; vagy ott, a hol a kormányvállalást elvi differentiaák híján (mert ilyenekről nem hallottunk) csak momentán aggodalmasság, s kishitiség akadályozzák.

A kik, mint mi is, Ghyezynek szebb szerepet óhajtnak, mint hogy egy jobboldali kormány büneinek súlyát viselje vállain: Ghyezy iránt érzett subjektív érzelmeik szempontjából fölfoghatónak, sőt helyeselhetőnek is tarthatjuk a visszautasítás e tényét. De a politika ily érzelmeiket nem ismer.

Akárhogy tekintjük is e dolgot, e visszavonulás a politikai egymásutánon elkövetett sérelem marad. Ghyezyt — lehet — megmentette ez a jövőnek. Ezen örvendünk. A középpártot azonban blameirozta. Ezen sínes okunk elkeseredni.“

Ezeket írta a „Hon“ tegnap, ma hallgat, nem tudhatjuk tehát, megnyugtata érzi-e magát azok által, amiket tegnap írtunk, megértette, vagy jobban megakart-e érteni azokat, s így polemiba nem bocsátkozunk. Ugy hisszük, azt elismeri tisztelt lapársunk is, hogy a haza javára kormányozni csak többséggel, jelen perczen csak erős többséggel lehetséges, azon kérdést bátorodunk tehát hozzá intézni, vajjon hiszi-e, hogy a középpárt szerinte a „szétzilált, személyes klikkékké olvadt, inkább csoportok tömbjét, mint pártot képező“ Deák-párttal képezhet-e erős többséget, mely a sikeres kormányzásra szükséges? s ha nem hiszi, amint nem hiheti, ugyan szíveskedjék megmondani, hogy miben hibázott a középpárt és Ghyezy, midőn ily veszedelmes és kétséges kísérlettel vissza riadva, saját szavaival élve, ez utóbbit „megmentette a jövőnek.“

Ezek szerint azon szánakozást, melyet tisztelt lapársunk a fölött fejez ki, hogy Ghyezy a középpártot „blameirozta“, majdnem hajlandók vagyunk arra vonatkozó sajnálkozásnak venni, hogy Ghyezy miért vonakodott magát lejárni, a középpártot pedig tönkre tenni.

Az „Ung. Lloyd“ nem elégszik meg a középpárt értekezletének végzéseiben foglalt tények bírálatával, de szálkát is keres annak szemében.

Sok mindenfélét közölve a középpárt értekezletén fölmerült nézetkülönbségekről, tisztelt német lapársunk azon következtetéshez jut, hogy: „szóval, újra bebizonyul, — amit mindjárt az új fraktio alakulásakor mondtunk, — hogy a Gyczy-párt nem párt, de egyesülése oly képviselőknél, kik egy párthoz sem tartoznak.“

Ha a középpártot — melyet a „Pesti Napló“ nem későbbben, mint mai reggeli számában „a parlament jelen ziláltsága közben nem kiesinylendő hatalomnak“ nevez, nem ismeri el pártnak az „Ung. Lloyd“, azt nem annyira magunkért, mint a nevezett lap politikai helyzetünkre vonatkozó jártassága jó hírért, sajnáljuk, de megelégedünk azzal, ha elismeri, amint másképp nem is teheti, hogy „az egy párthoz sem tartozó képviselők egyesülése“ oly erényről tanuskodik, mely vajmi ritka kezd lenni a pártoknál, t. i. hogy a szabadon nyilvánuló eltérő nézetek dacára is, egyhangu végzéseket tud hozni, melyeket mindenki respektál.

Ez így volt eddig, s nincs okunk fölteni, hogy ezentul másképp lenne.

Szükséges-e, hogy mindezek után bővebben szóljunk a középpárt magatartásáról a közel jövőben?

Ugy hisszük, fölösleges volna; a coalitio megbukott, a fusio a középpárttal nem sikerült, ma tehát már bizonyos, hogy az alakulandó új kormány kizárólag deák-párti elemekből álland. Kik lesznek az új kormány tagjai, nem tudjuk, de a személyek, habár a kölesönös előzékenységre és az együttműködésre nagy befolyást gyakorolhatnak, a jelen helyzetben a középpárt elvi álláspontján, mit sem változtathatnak.

Szerintünk tehát a középpárt az új kormány irányában sem fog más állást foglalni s nem is foglalhat, mint azt, amelyet tegnap jeleztünk.

Még egy van azonban amit szó nélkül nem hagyhatunk. A „Pesti Napló“ tegnapi cikkét eképen végzi:

Az új kormányt illetőleg e pillanatban csak kevés pozitív adatunk van, de ha meglesz, ennek a kormánynak, könnyebbé kell tenni a kormányzást. Elő kell mozdítani hazafiúi földadatai teljesítését, méltánylattal kell lenni a nehézségek miatt,

melyek utjában állanak és ha kell: hazafiúi kötelességünk a haladás kérdéseiben is elnapolnunk egy és más óhajításunkat, hogy általában lehetővé tegyünk a kormányzást.

Ez kötetessége minden hazafinak, ki öszintén szereti hazáját, a ki akarja Magyarországot. A ki többre becsüli hazája állami létét, mint bármely más kedvezé eszméjét. A ki ezt tartja a legdrágábbnak.

Kötelessége ez a mérsékelt ellenzéknek is: — de elutasíthatlan kötelessége azon pártoknak, melyek a közjogi mű alapján állanak. S ide tartozik a középpárt is, nem kevésbé, mint a Deák-párt.

Ez irányban méltán, teljes joggal várakozással lehetünk a középpárt elhatározásai iránt, s ha e hivatását teljesíti, közvetve méltó és díszes része lehet ama nagy munkában, melyben való közvetlen részvételt ma a párt vezére — bár kétségkívül tiszteletre méltó személyi okokból — megtagadta.

Nem kételkedünk, hogy a középpárt ezen súlyos föladatnak is eleget fog tenni, csak ne feledje el a kormány, hogy minden munkánál szükséges egy kis serkentés, elvárjuk tehát, hogy a kormányzás lehetővé tételére célzó intézkedéseket a haladás kérdéseit fogják időről időre fölvaltani.

— A válságról egyebet alig közölhetünk mint a mit a „Pesti Napló“ — e perczen a legjobban értesült forrás — mai esti lapjában közlé tesz.

Bittó István, a képviselőház elnöke, a mai délelőtt folyamában a Deák-párt számos tagjával értekezett az új kormány alakítása tárgyában. Positív eredmény a pillanatig, midőn e sorokat írjuk, természetesen még nem constatálható, s a „Reform“ azon hírével, hogy az új kormány tagjai már holnap teszik le ő fölsége kezébe az esküt, óhajtuk ugyan, hogy megvalósuljon: de azt hisszük, hogy e hír korai.

A volt kormány tagjai valószínűleg maradnak; nehézséget a pénzügyminiszteri tárca betöltése képez; de okunk van hinni, hogy e nehézség ezuttal nem lesz legyőzhetetlen. E pillanatban különben csak arra szorítokunk, hogy a ma nyilvánosságra jutott azon találgatás, mely szerint gróf Zichy miniszter, Harkányi stb. lennének e tárca jelöltjei, — tudomásunk szerint — nem bír alappal. Mi más nevetek hallottunk említeni s Bittó miniszter tán már ma este, vagy legkésőbb holnap azon helyzetben lesz, hogy ő fölségének jelentést tehessen: vajjon a cabinetalkotásra vonatkozó megbízásnak sikerrel megfélhet-e?

Bittó tegnap s a mai délelőtt folyamában a Deák-párt legkülönbözőbb árnyalatai köréből oly meg-tisztelő nyilatkozatokat vett, hogy az esetben, ha e nyilatkozatoknak csak némely részét is tett követi, azon helyzetben lesz, hogy vállalkozhassék a súlyos föladatra, mely a cabinet-alkotásában az ő vállaira nehezedik.

— Ma d. e. 11 órára minisztertanács volt hirdetve; a Szilávy-kormány utolsó min. tanácsa, melyben a min. elnök azt tudatja min. társaival, hogy ő fölsége a lemondást elfogadja.

A véletlen úgy akarta, hogy ez épen ma — Szilávy névnapján — történjék, s akadtak képviselők, kik ez alkalomból kétszeresen is „gratulálhatni“ hittek az állás-tól fölmentett min. elnöknek.

— A képviselőház mentelmi bizottsága mai ülésében a gr. Haller Ferencz elleni megkeresést tárgyalta. A bizottság egyhangulag a kiszolgáltatást megtagadta; a keresetben nagymérvű zaklatást látott, s a miniszteriumot utasítatni javasolja, hogy az illető bíróság (segsvári törvényszék) ellen a törvényes megtorlást alkalmazza.

— A vacsorapárt hír szerint ma tartja utolsó összejövetelét, melynél, amint mondják, ki fogja jelenteni, hogy kész a Bittó-cabinetet pártolni.

— Kerkapoly Károly a „P. Lloyd“ értesítése szerint ma ő fölségéhez hivatott.

— A középpárt tegnapi értekezletéről több lapokban megjelent tudósításokban az mondatik, hogy különösen Ivánka Imre képviselő ur emelt szót a fusio mellett.

Ivánka Imre, aki egyébiránt mindig a fusio mellett nyilatkozott, a szóban forgó értekezleten jelen nem volt

Haller Ferencz

— A pancsovai és orsovai választó-kerület küldöttségileg mondott köszönetet a határőrvidék bekelezéséért. Királyi őfelsége a küldöttség vezetőjének üdvözlő beszédére következőleg válaszolt: „Megelégedéssel fogadom köszönetük nyilvánítását és hűségükre való biztositásukat. Az új viszonyok, melyek az önök által lakott egykori végvidéken alkottattak, az én jóváhagyásommal ama szándékból keletkeztek, hogy ezen terület lakossága is a birodalom minden lakosának egyenlő jogaiban részesülve, szabadon fejlődhessenek a saját, valamint az egész ország üdvére. Mélyen sajnálom az önök által is említett ellenséges tüntetéseket, melyek a lakosság békéjét s a törvényesség iránt való érzelmét félrevezetik. Csak egyetértő és közhasznú működéssel, az én szándékaimnak is megfelelő kormányrendszabályok erőteljes előmozdításával és támogatásával alaphatják meg önök állandóan — üdvösen közvetítve az átmenetet az új viszonyokba — a lakosság jólétét, és mindenkor örvendeni fogok, ha önök és polgártársaik, kiket önök képviselnek, kitartók maradnak hű ragaszkodásukban s a törvények tiszteletében, és ily módon magukat az összességre nézve hasznosoknak és általa jóakaratomra továbbra is méltóknak fogják mutatni.“

Az erdélyi szász pártok legújabb taktikája, tekintettel közel múltjukra.

III.

Az ó-szász harcizárogatót nem ma halljuk először, sikított az már két éve, hogy akkor kellend a szász férfiaknak sikra szállani, midőn a nem-magyar nemzetiségek életérdekeinek biztositására lépessz sz.ó.“

Engem ez a sikraszállás a gerolsteini nagyhercegnő granátus hadának fölvonulására emlékeztet, de igen arra is, hogy a Királyföldön lakó nem-szász ajku polgártársak „nemzetiségüket nemcsak meg akarják őrizni; hanem erre törvényes joguk is van“ s hogy nagy igazságot mondtak volt egykor az ó-szászok, midőn a királyföldi országos képviselőket arra figyelmeztették, hogy a „szikla élen haladnak, balra jobbra örvény tántog!“ Különösen találó ma ez a hasonlat, s ebből következtetünk mi arra, hogy a hagyományos okosság megmozdult; szakodozva sorakoztak és nem rohannak mindannyian tömegesen, molhón az ó-szász celebritások nyomában.

Hetésből napossá vált lapjuk nem most először hirdeti a világnak hogy Magyarországot nem et ipar, kereskedelem, pénz, irodalom tette művelt államná, s veszély idején ma is csak német segély menthetné meg; a megyesi szövetkezés hatalmában bízza az is el volt mondva már, hogyan fognak az ó-szászok „tisztelget szerzeni a német nemzetiségnek, a német jogoknak (Magyarországon) a német kulturának és német sajtóságoknak“; hogy számunkra ma is csak a német szellem biztosít fennmaradási helyet, de csak úgy, ha a „német jogot és kulturát tiszteljük“, — ellenesetben halálos csapás éri a magyar államot, s valóban állsiai viszonyok közé süllyedünk le. Ennek viszhangját hallhattuk az ifju-szászok minap Münchenből, mégis oly tapogatózva látjuk őket „sikra szállani“, mintha éreznék, hogy a talaj, melyre ó-szászaink őket vezetgetik, dynamittal van behintve.

Midőn a királyföldi id. szervezés kissé kiszélesztette a királyföldi kommunikatások termet, s a patriciusi-nepotismus szárnyait megnyírta, — olyan jajveszékelt hallatszott az ó-szász táborból, mintha a „Sachsenland“-ot elnyelte volna a föld valamennyi ó-szász vezérével egyetemben; később kitiint, hogy ott még sok a róka, aminthogy a centrumok epurációjá daczára, létrehozta már egy év mulva a „megyesi confederatiót“, amely szász nemzeti vetet mondott a magyar állam továbbfejlődésének, — ha ez a szász kiváltságba merne ütközni valamelyik törvényének megalkotása közben; mert ami ilyen alapon tervezetnek „az összes szász nép egyesült meggyőződése ellen intézett támadásnak tekintendő“ ily esetekben, ma is ez az ó-szászok nézete: a magyar kormány egyezkedjék a szász egyetemmel, ne a parlament, hanem ez elébe terjeszse törvényjavaslatait illő meghányás-vetés végett.

Nem tudom, ha vajjon ezt a nevezetes „Antrag“-ot az ifjak fogják-e a Deák-párt körében megtenni, vagy a reservába szorult ó-szászok, akármelyikök teszi, azon tökélytelenséggel, hogy „engedékenységre készek.“ Bárkik is bármiként tegyék, hiszem, hogy egy lesz a vége: az igazságos megoldás, suo tempore, mert a kiváltságok tarthatatlansága már rég bebizonyult.

Látjuk, hogy a szereposztás akként van kigondolva, hogy amíg a szász szélbal fenyegetni és tiltakozni fog, a közép követeljen, a jobbák meg kérjenek, kapacitáljanak s a reserva legyen azon sarkpont, amely körül az időszertint legkivánatosabb többség tömörüljön, lehetőleg fellicsítálva és megfizettetve azt az összes 22 szavazatot.

Ebben a Nagy-Németországért lelkesülő ó-szászok egyet fognak érteni az ifjakkal, kik talán nem felejtették meg el azt, hogy Magyarország állampolgárai, s nem fémének meg mindnyájan a bécsi vagy grázi coloniában. Egyet azonban jó lesz a szász uraknak számitásukból ki nem hagyni, azt t. i.: hogy kissé elkéstek; ma már a 22 szavazatot akárhogy ponderálják, nincs akkora értéke, mint havak előtt lehetett volna: midőn a nagy pártok koalíciójának mikéntje képezte a főkérdést, a szász urak cohorsainak magatartása csak 12-edrendű kérdés, mely tanulságos adat lehet közjogi életünkben, de döntő tényező nem is volt, s hova-tovább, annál kevésbé lehet.

Ezt jó lesz megfontolni, mielőtt egészen kifejlődnek arcvonaluk; akkor talán késő lehet az ildomos bekanyarodás; pedig, a kik olyan kevesen vannak, ezt sohase téveszték ám szem elől: kis embereknek derekát töri a nagy politika.

A fővárosi közmunkatanács jelentése 1873-ik évről.

VI.

Ime befejezzük közleményeinket a közmunkatanács ép oly érdekes, mint tartalomduis jelentéséből.

Szobrok föllállítása.

A lefolyt évben két szobor föllállításának eszméje közeledett a valósághoz: B. Eötvös József és Petőfy Sándor emlékszobrai.

B. Eötvös József emlékszobrának föllállítását az akademia kezdeményezvén, miután a kivitelre szükségelt összegek legnagyobb részben már rendelkezésre állottak, a további intézkedések megtételére gróf Lónyay M. ur elnöklete alatt egy szoborügyi bizottság alakított.

E bizottság a szobor számára egy alkalmas hely kijelölését kérvén, a maga részéről e célra az Erzsébet-tér hozta javaslatba. — Az Erzsébet-tér négy sarkán terveztettek ugyan kisebb szobrok, de ide, valamelyik sarokba leendő föllállítást e tanács nem pártolhatta, azon szerzeteljes kegyeletnél fogva, mely az egész országot tartozik a nagy elhunyt emlékének. — Az Erzsébet-tér közepére pedig — annak mintegy fődíszül — szinté nem vélte föllállíthatónak a szobrot, először, mert az körülbelül 4 1/2 öl magasságnál fogva, a nagy terjedelmű Erzsébet-térnek meg nem felelt volna s másodsor, mert ellenkezett volna a szobor kegyeletés célja, az egész tér jellegével, mely az itt épült kiosk és naponkint itt tartandó zene-előadások folytán épen a vidor, pezsgő fővárosi életnek leendő színhelye.

Elejtvén e szerint az Erzsébet-tér, a tanács a maga részéről a Stein-ház előtti tért tartá legezelszerítké, egy a szobor nagyságának megfelelőleg, mely ezen, most már a szépsézet szemponatoknak is megfelelőleg rendezett kisebb térnek, méltó és főtárgyat képezend, valamint magának e hely disznél fogva is, mely a Duna partján, a város legszebben kiépített részében terül el, s naponként ezrek által látogatatik.

A tanács ezen elhatározását a fővárosi hatóság is pártolá s abba utóbb a szobor-bizottság is belenyugodott.

A szobor-bizottság által hirdett pályázat folytán öt pályamű érkezett be és azok megbirálására egy bíráló bizottság alakított, mely az országos képzőművészeti tanács, a fővárosi közmunkák tanácsa, Budapest hatósága, a magyar képzőművészeti társulat és az országos minta rajztanoda igazgatóságának egy-egy tagjából, s a szobor bizottság elnöke és jegyzőjéből álland.

A fővárosi közmunkák tanácsa e bíráló bizottságba a maga kebeléből b. Liphay Béla urat küldé ki.

Petőfy Sándor, a magyar nemzet első lyrai költőjének, emlékszokor által leendő megörökítését, legelőbb Reményi Ede ur penditete meg, kinek buzgalma és fáradszatlan működése legnagyobb részben meg is teremté az alapot, mely a költségek fedezésére szükségeltetik. — Reményi Ede ur leveléből, ki utóbb a Petőfy-szoborügyi bizottság elnökének választott, örömmel értesült e tanács, hogy a szobor finom bronzból készítve, márvány talapzattal együtt 30—25 láb magassággal bírand.

A szobor föllállítására a Herminátér, illetőleg az ezen épülettől népszínház homlokzata előtti szabad tér jelöltetett ki, miután azonban miként fentebb előadtuk, a népszínház más helyre fog áttétetni, a szobor számára újabb helynek kijelölése vált szükségessé.

E tanács emélfogva, — a szoborügyi bizottság előterjesztése alapján és tekintetbe véve, — hogy egyik legkitünőbb kültönik emlékszobrát a főváros szívtől igen messze vinni nem szabad, továbbá tekintetbe véve, hogy a városi közönség által annyit áldozatkészséggel előállított Ferencz-József-sétány, melynek főső részén az Eötvös-szobor álland, az összhangzatosságának és bevégeztségnél jellegét nyerendi, ha alsó részében ismét egy emlékszobor által záratik meg: elhatározá, hogy a Petőfy szobor a Dumasoron, a Heinrich-féle ház előtti sétahelyen állitassék föl. — A hely ezen kitűzéséhez egy a főváros, valamint a szobor-bizottság is hozzájárultak.

Templomok d'iszítése.

Bármely városnak képe kétségtelenül annál szebb és élénkebb, minél több kiválóbb épület, különösen díszes tornyok által szakittatik meg, az egyes házak tömegi által előidézett egyhangúság és egyformaság.

Fővárosunk, melynek fejlődési korszaka alig haladja meg a felszázadot, ez irányában igen szegény, de mégis e téren is mutatkozik már a hiányok fölismerése, mi minden haladásnak alapföltétele.

Ennek köszönhetjük, hogy legalább a meglevő tornyok díszes állapotha helyetessenek. — A terézvárosi templom tornya még 1872-ben állitván helyre; a lefolyt évben a görög egyház kettős tornyai lettek több mint 50,000 forint költséggel újra fölépitve, mi a Dunapartot nem csekély mértékben emeli.

A szerviták templomának tornya, mely a már befejezett nagyszerű laképülettel styl tekintetében összhangzásba hozatott, szinté legnagyobb részt már készen áll és e vidék szépségét fogja fokozni.

Midőn még örömmel említettük meg, hogy a lipótvárosi bazilika fölépitése körül, a városi hatóság gondoskodása folytán, az utolsó évben élénkebb mozgalom volt tapasztalható, és hogy ő felsége a történetileg emlékezetes várbeli Mátyás templom tornyának kiigazítására és helyreállítására 100,000 forintot kegyeskedett utalványozni, azon reménynek vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy ily példák és a szép iránti izlés és érdekelt-ségnek mindinkább tapasztalható terjedése folytán, a főváros ez irányban is közeledni fog a nagyobb europai városok jellegéhez.

Statistikai adatok.

A fővárosi közmunkák tanácsánál a lefolyt évben 2430 szám fordult elő.

Ezek közt volt: építési engedély 295 — szabályozási és telek fölösztási ügy 143 — fölfolyamodás 24 — nyilvános építkezésekre vagy közintézetekre vonatkozó ügy 53.

A többi itt ki nem mutatott szám, részint egyes nagyobb ügyekre, mint sugárut, nagy körut, általános szabályozás, belső körut stb. vonatkoztak, vagy terjedék beváltások, adás-vevések, egyezkedések, és egyéb adminisztrationalis tárgyak és kérdésekből állottak.

Ez ügyek elintézése céljából tartatott teljes tanács ülés 33, műszaki bizottsági 30, jogügyi bizottsági 9, pénzügyi bizottsági 11, egyeztetési 8, utépitési 23, becselő 4, vegyes 23, összesen 153 ülés.

A fűnt kimutatott 295 építési engedély minéműségét a következő kimutatás tünteti elő, és pedig új építkezésekre nézve.

Város	4 e.	3 e.	2 e.	1 e.	földszint	összesen
Pesti oldal	15	28	42	44	69	198
Budai oldal	1	—	1	5	11	18

Továbbá építettett:

Minőség	Pesten	Budán	összesen
Gyár	5	2	7
Vas-ház	2	—	2
Templom-torony	3	—	3
Színház	1	—	1
Vasuti alagut	1	—	1
Vasuti áthidalás	1	—	1
Fogaraskerekű vasut	—	1	1

Toldalék vagy ráépítés volt:

4 e.	3 e.	2 e.	1 e.	földszint	összesen
—	3	4	9	28	44
Végre átalakítás volt összesen					19
Összesen					295

Külföld.

Budapest, márczius 19.

A chiselhursti ünnepélyre vonatkozólag távirják a „K. Z.“-nak; A chiselhursti demonstráció zavar nélkül ment végbe. A parkba csak jegyek előmutatása mellett lehetett belépni; jegy, személys bejelentése mint egy 8000 adatott ki leginkább francziák számára. Nagy tolongás, szép idő volt; a vendégek leginkább estélyi toilletben jelentek meg. A császári herceg anyjával ment a misére, s erre a gyülekezethez egy negyedórúig beszélt világosan és nyugodtan. Beszédének tartalma, melyet a paduai herceg beszédére viszonzásul mondott, következő: „Herceg ur! Uraim! E helyen való összegyülekezésök által a császár emléke iránti hűség-érzelmeink engedelmeskedtek, s ezért mindenek előtt köszönet mondok önöknek. A közérület megboszulta e nagy emlékezet ellen szórt rágalmat, s a császárt valódi vonásában látja. Önök az ország legkülönbözőbb részéről jöttek, bizonyoságot tehetnek mellette: uralkodása nem volt egyébb folytonos gondosságnál mindenek javáért; utolsó napja Franciaország földén, a hősiesség és lemondás napja volt. Az önök jelenléte körültem, a hozzám nagy számban érkező föliratok; bizonyítják, mennyire aggódik Franciaország jövő sorsa felől: a rendet meg Magenta hercegeének atyám dícsőzése és szerencsétlensége bajtársának kardja oltalmazza. Loyaltása megbízható biztositékul szolgál, hogy a rábizott örököst nem hagyja a pártok megrohásának kitéve. De az anyagi rend még nem biztosság. A jövő ismeretlen, az érdekek megrettennek tőle, a szenvedélyek visszaélhetnek vele. Ebből szülemlett az érzés, melynek önök viszhangját hozzák meg nekem, mely ellenállhatlan erővel ragadja magával a véleményt a népre hivatkozás egyenes útja felé, hogy végleges kormányunk vetessék meg alapja.

A nép szavazás: ez az üdv, ez a jog; az erő hatalomra jutván, s megnyitván újra az országnak a hosszú biztosság acaráját: egy nagy nemzeti párt keletkezik, győzők és legyőzöttek nélkül, mely fölilemelkedik minden párt, hogy kiengesztelje valamennyit. A szabad nyilatkozásra föllítt Franciaország, vajjon III-ik Napoleon fíra fogja-e szemét vetni? E gondolat kevesebb kevelységet ébreszt bennem, mint bizalmatlanságot erőmben. A császártól megtanultam, mily súlylyal nehezül az uralkodás terhe, még az öreg vállakra is és mennyire szük-séges ily magas küldetés teljesítésére, az önbizalom s a kötelesség érzete. Ez a bizalom adja meg majd nekem is azt, ami ifjuságomban hiányzik. Leggyöngédebb és legelhálsabb kötelekkel fűzve anyámhoz, emyedetlenül fogok dolgozni, hogy haladásomban megelőzzem az öveket. Ha majd út az óra, és más kormánynak ad többséget a nép szavazata; én tisztelettel meghajlom az ország határozata előtt. S ha az urnából nyolcezadzor is a Napoleonok neve merül föl: kész vagyok elfogadni a felelősséget, mit a nemzet szavazata rám ruház. Ez gondolatom: köszönöm, hogy meghallgatásáért oly hosszú utat tettem. Vigyék meg a távollevőknek emlékeimet; Franciaországának gyermeke fogadalmát: bátorságom és életem az övé. Isten örökjédek fölötte s adja vissza jólétét, nagyságát!“

Különfélék.

Budapest, márczius 19.

(Hivatalos.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a beszerzebányai jóságigazgatóság kerületébe Klein Odón II. oszt. erdszt. m. k. erdőrendezőve, Belek István I-ső oszt. erdszt II-oszt. m. kir. ferdészé, végre Szabatosics Adolf és Plech József farmakartiszteket III-ad oszt. m. kir. erdszékke nevezte ki.

— A tegnapi udvari ebédre meghivattak: Gorove István, Somssich Pál, Molnár Aladár, Palkovics Károly, Tisza Kálmán, Ghyeczy Kálmán, b. Simonyi Lajos, Várady Gábor és Ivánka Imre. Ő felsége a király jobbján gr. Andrassy Gyula, balján Gorove István foglalt helyet. Az ebéd utáni cserleben király ő felsége a képviselőkkel hosszasán társalgott.

— A képviselőház elnökének tegnapi estélyén mintegy 50—60 vendég, (többnyire képviselők) jelent meg. Jelen voltak továbbá: Hajnald Lajos érsek, Gyulay — r. delshheim báró katonai főparancsnok, a horvát bán, néhány volt miniszter és lapszerkesztő. A miniszterium négy tagja által volt képviselve.

— Szell Kálmán, mint a „P. N.“ sajnálkozva jelentet beteg, de baja nem veszélyes.

— **Átkelzés.** A pénzügyminiszter Baranyamegyébe kebeleztetett Kövesd és Jakabfalva községeket f. évi júl. 1-től kezdve a mohácsi kir. adóhivatal kerületéből kiválasztván, a siklósi kir. adóhivatal kerületéhez csatoltatnak.

— **Népszerű előadások.** A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszterium megbízásából Lukácsy Sándor gyümölcsészeti és kertészeti vándortanár, a fővárosnak érdeklő közönsége részére az országos gazdasági egyesület köztelkén (üllői-ut) a gyümölcsészet és kert-ipar köréből gyakorlati utmutatásokkal összekötött előadásokat rendez és pedig az első előadást f. márczius 21-én d. u. 5 órakor tartandja, a mikor a további előadások rendje az érdeklő közönség nyilvánuló igényéhez képest fog megállapítani. Az előadások nyilvánosak lévén, minden érdeklő állás és nem különbség nélkül részt vehet.

— **Légtűneti észleletek.** A múlt hó folytában meg-ejtett légtűneti észleletekből kitűnik, hogy Budapesten a lefolyt február hó átlagos hőmérséklete $-\frac{1}{2}$ C. fok volt. A délutáni két órai időnek átlag hőmérséklete $+\frac{2}{2}$ C. Az ez órában észlelt legnagyobb hőség $+\frac{8}{6}$ C., a legkisebb $-\frac{8}{4}$ C.; a hőmérséklet e két szélső fokának különbsége 97 fokot tesz. A csapadékok összege 24 m. m. s így 13-al több, mint a múlt január hóban.

— **Színház.** „Utastítás a nemzeti színházi pénztárnoki, gazdasági, ellenőri és jegykezelési teendők iránt” ezime van azon rendszabálynak, mely a czimben foglalt tárgyakra vonatkozólag a belügyminiszter által helyben hagyott. s april 1-ével életbe lép. A szerkesztőségünkhöz beküldött, több nyomtatott ivre terjedő fizet tartalmazza ezen „Utastítás”, mely a nemzeti színház részére 1874. aprilis 1-től kezdőleg érvényes oly szabályrendelettel adott ki Szapáry Gyula m. k. belügyminiszter urnak 1864. évi márczius 3-án 3077. sz. alatt kelt rendelkezéssel, hogy bármennyi igazgatói rendszer behozatala esetében is a színház összes anyagi ügyei felelősség terhe alatt ezen utastítás szerint kezeltesse, és hogy azon a gyakorlati alkalmazás folytán netalán szükségesnek mutatkozó módosítások, a mindenkor színházi igazgatóság indokolt fölterjesztésére csak a magyar királyi belügyminiszter előleges jóváhagyásához képest eszközöltessenek, végre, hogy az ezen utastítástól való legesélyebb eltérés szigorú fegyelmi büntetést fog maga után vonni. A kolozsvári színházhoz eddig végleg szerződve vannak: Némethy I., K. Papp Miklósné, E. Kovács Gyula és neje, Neszedva Anna, Szentgyörgyi, Bodorfi Henrik (baritonista) Mátrai Béla és neje, Kassai Vidor, Szacsavay Imre, Jakóby Jakab, Némethi Gizella, Zanjonghy Elemér, Marczell Géza, Beczkói és neje, Balla és neje, Vidor pár, Krasznai, Philippovicsné, Lótsarek stb.

— **Tanügyi statisztika.** Pestmegye 194 községe s 163 pusztájában van jelenleg 21 községi, 208 r. kath., 65 helyh., 36 ágostai, 7 kath., 56 zsidó, összesen 393 nyilvános iskola. Ezen iskolák 448 épületben s 69 tanterebben vannak elhelyezve s 685 tanító működik. 71 pusztán kívül, hol a törvény szerint iskolának kellene lenni, 36-an nincsen iskola. A megye 479,361 lelket számláló lakosságából tankötelezett van 82,364: ebből 6—12 éves korra esik 57,080; 12—15-re 25,284. Átlag öt lélekre jut egy tankötelezett. Ezek közül tényleg iskolába jár a 6—12 évesek közül 47,260 azaz 83 száz, nem jár 9,820; az ismétlő iskolába 11,147 azaz 44 száz, jár, nem jár 14,140; összesen iskolába jár 58,407 azaz 71 száz, s nem jár 23,960. Az iskolabjáró gyermekek száma a legközelebbi 2 év alatt 6 százalékkal javult s jelenleg Pestmegye — a 71-ki miniszteri kimutatást véve alapul — a magyar megyék közt hetedik helyet foglal el. 1872-ben 672 büntetés fordult elő iskolamulasztásokért, 1873-ban már 1038. Egeszben véve csak 26 iskolában tartatott 8 hónapnál kevesebb ideig tanítás. A múlt évben 17 iskola építettett 20 tanterelemmel. 25-ön jelentékeny javítások történtek. Tanszerekre 4291 forint 15 kr, szegény gyermekek gyámoltására 1186 forint 51 kr fordítottat s ezenkívül 85 jöltevé 5201 forint 85 krt adott iskolai célokra. A községi iskolák száma jelenleg 21, ezek közül egy felsőbb népiskola s 2 polgári; a pusztai iskolákkal azonban 43-ra menne számuk. A múlt évben 5 új iskola alakult. Kecskeméten a r. kath. egyházi szöszékről botrányos igazgatások történtek a községi iskolák ellen s még ma is nagy az ellenszenv. A felső népiskolákból a k. gyermekek visszavonultak s a megmaradt 41 növendék 3/4-e is elmaradt a második félévben.

— **Nepesedési mozgalom.** Február hóban a főváros nepesedési mozgalma következő volt: született 1088 gyermek, elhalt ugyanezen időben 952 egyén, a születések többlete tehát 136-ot tesz. Ez év január és február havának nyolcz hetére összesen 2053 születés esik halálozás pedig 1878. (ez utóbbi számban befoglalvatván a Sz.-János- és Aszalay-kórház januárhavi halottjai is, melyekről a kimutatás utólag hozzánk beérkezett), s így e két hó nyolcz hetében a születések 175 esettel mulják fölül a halálozásokat. A törvénytelen gyermekek száma, valamint a múlt hóban, ugy most is az összes születések 31/100-ját teszi. Nemre nézve a leányzülétek 22 esettel mulják fölül a füzüléteket. A halottak száma február négy hetében, mint fentebb említettük 952 eset volt, mi egész évre számítva és Budapest lakosságát 300 ezerre téve 412/1000-nyi halandóságnak felel meg. Ugyanezen idő alatt Rómában 403 (szintén 10,000 lakos után egy évre számítva), Berlinben 291, Párisban 246, Londonban 255 egyén halt el. A halálokok közt leggyakoribb volt, mint a múlt hóban is, a tüdőgümő és a tüdő-s mellhártya lob, melyeknek az elhaltak több, mint negyedrészre esett áldozatul. A himlő e hóban is erősen lépett föl, míg ellenben a vörheny kevesebb áldozatot követelt. Az előbbi 83, az utóbbi 23 esetben volt halálos kimeneteli. A halottak közt volt 267 első korúve előtt elhalt gyermek. Esketés az egész hóban 361 fordult elő. Az esküvők száma tehát ez idén is február havában jelentékenyen emelkedett. (Január hóban csak 214 esküvőt lájstromoztunk.) Ezen jelenség évről-évre rendszeren beszokott következni, valamint márcziusra ismét kisebb esketési számot várhatni. Az esketett párok között volt 58 vegyes vallású. Utólagos házasság által törvényesített 7 fu 6 leány.

— **Keserü Mózes** ezimzetes püspök halálára vonatkozólag a gyulafehérvári káptalan a következő gyászjelentést bocsátotta ki: „A gyulafehérvári káptalan a maga és az illető rokonok nevében megsomorodott szívvel jelenti: méltóságos és föltisztelendő baróti Keserü Mózes, arbei ezimzetes püspök, boldogságos szűz Máriáról ezimzett kolozs-monostori apát, gyulafehérvári székes-egyházi olvasó kanonok, királyi tanácsos és az erdélyi róm. kath. igazgató tanács előadó tagjának, a haldoklók szentségeinek példás ájtatossággal való fölvétele után, 1874. márczius 14 és 15-ke közti éjjel $\frac{1}{2}$ órakor, életének 73-ik, áldozásának 49-ik évében, végelgyengülésben történt csendes kimúltát. Az üdvezült majdnem félszázadon át szolgálta szeretet hazáját, s az erdélyi egyházmegyét, mint lelkész, tanár, csillagjai és királyi lyceumi igazgató, s kath. státustanácsi előadó, azon kitűnő vallásos buzgalomteljes jóakarattal, erényekkel szorgalom, teljes mérséklet és önföláldozó lelkesedéssel, mely nemes lelkek tulajdona szokott lenni. Halála nehezen pótolható veszteséget szül: a gyulafehérvári káptalanban, melynek 32 évig példásan munkás tagja és kitűnő disze volt, s az erdélyi kath. papság körében, melynek teljes szeretetét és tiszteletét oly méltán bírta. Hílt tetemei folyó hó 17-én délután 4 órakor piaczsori szállásáról fognak saját kívánsága szerint a k-monostor calváriai sírkertbe örög nyugalomra elhelyeztetni, az engesztelő sz. miseáldozat pedig a plébániai anyatemlomban folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor az egek Urának bemutatni. Adjon a mindenható ur isten az elhunytak csendes nyugodalmat, és az örök világosság fényekedjék neki! Kolozsvárt, 1874. márczius 15-én.”

— **Egy járásbíró stylusa** ezim alatt lapunk egyik közelebbi számában az „Alföld” után közöltünk egy borzasztó magyarsággal irt koldulási engedélyt, mely alá „Szatmár Kálmán járásbíró” volt írva. E közleményünk ellenében Szatmár Kálmán levelet intézett szerkesztőségünkhöz, melyben kijelenti, miszerint ő ama koldulási engedélyt nem állította ki, sőt ki sem állíthatta, részint mivel ő Abaujmege területén működik, s az engedély Sárosmegyére szól, részint pedig, mivel Szatmár Kálmán ur törvénykezési bíró lévén, a koldulási engedélyk kiállítása nem tartozik hatáskörébe. E helyre igazítást készségesen vesztük tudomásul, s őszint sajnáljuk a tévedést, melyet különben nem saját székállunkra követtünk el, mivel mi csak az említett vidéki lap közleményét reprodukáltuk. A tévedésnek egyebiránt, mint Szatmár Kálmán ur levelelől kitűnik, egy omisszus sajtóhiba volt oka; mert az említett koldulási engedélyt nem Szatmár Kálmán abaujmegei járásbíró, hanem egy majd teljesen hasonló hangzású nevű, sárosmegei szolgabíró követte el.

— **Terhiany miatt** a „magyar tud. akadémia”-ról szóló értesítést holnap közöljük.

— **Rövid hírek.** Albrecht főherceg a jövő hóban nagyobb körutat tesz a magyar királyság tartományaiiban, s ez alkalommal a budapesti helyőrség megvizsgálása céljából több napig fog időzni fővárosunkban. — A görög keleti románok ez évi zsinata april 7-ére hivatott össze. — A m. k. pénzügyigazgatóság értesítette a fővárosi hatóságot, hogy Budapestre nézve a személykereseti adó 499920 forint 60 krra van kivetve. — A fővárosi iparügyi bizottság utolsó ülésében albizottságot küldött ki, (tagjai Szabóky Adolf elnök, Ráth Károly (gyáros) és Piringer Ferenc), melynek feladata alapszabálytervezet dolgozni ki azon iparágakra vonatkozólag, melyek az ipartörvény 5. §-ában elő vannak sorolva. — Az Albrecht-Hildegard-alapból az illető bizottság 480 kérelmezőnek 9800 forint utalványoztatott. Több kérvényező, ki mint rossz fizető ismeretes, elutasított. — Az egyesült fővárosi jövedelmi adója a legújabb kimutatások szerint 2.185,599 forint 14 krt tesz. Ez összegből a budai részre 725,91 forint 74 kr, a budaúra 14,882 forint 47 kr, esik, maga a pesti rész tehát 2,098,124 forint 92 krt fizet jövedelmi adó fejében. — A Margit-szigeti hid építése miatt a fővárosi pesti oldala és a Margit-sziget között fekvő Dunaág az idén is el fog záratni, úgy, hogy az általános hajózás csak a Buda és Margit-sziget közötti folyamrészén fog történni. — A régi s ó h á z lebontása alkalmával egy munkás a tetőről leesett és életveszélyesen megsérült. A szerencsétlent a kórházba szállították.

— **Nemzeti színház.** Péntek, márczius 20. „Valeria”. Tragedia 5 fülvönásban.

Táviratok.

— **Bécs,** márczius 19. A „Presse” értesülése szerint a biztosító-hatalmak a vasuti csatlakozás tárgyában Szerbiát pártolják. A nagyvezér é csatlakozásnál főszempont az osztrák-magyar vasuti hálózatához való csatlakozást tekint, s csak második sorban a Szerbiával való összeköttetést.

— **Bécs,** márczius 19. A földhitelezet mérlege a tegnapi ülésben terjesztett elő. Ebből kitűnik, hogy a tartalék valamint az 1873-dik évi nyereségy elveszett, de a kilencz milliónyi biztosítéki összeg csak kevésbé vétte igénybe.

— **Versailles,** márczius 18. A nemzetgyűlés, a baloldali interpellatíóját tárgyalva, miután Broglie a septennalis föntartása mellett nyilatkozott — 380 szóval 318 ellenében elfogadta az egyszerű napirendet. — A két baloldali árnyalat bizalmatlansági szavazatot indítványozott. Casenove a vita folyamában a nemzetgyűlést arra jogosítottak mondia, hogy a septennaturra való tekintettel állítsa helyre a monarchiát.

— **Belgrád,** márczius 18. A cabinet elfogadhatlannak tartván a vischradí vasuti csatlakozást, ezt visszautasítja, de ezért az alkudozások még nem szakítottak meg.

Közgazdaság.

Budapest, márczius 19.

— **A budapesti keresk. csanak üzletjelentése** a Józsefnapi vásárról. Az ez idei Józsefvásár eredménye, tekiutve azon szerény várakozást, melyet a kézműipar-

sok ahhoz általában kötöttek, meglehetősen kielégítő. Az eredménye kielégítő volta azonban nem az el-árusított cikkek mennyiségében hanem a vevők minőségében rejlik, a mennyiben oly vásárlók jelentek meg, kik szükségleteiket a tényleges viszonyokra való tekintettel rendelték meg, s egyszersmind köteleztségeinek lehetőleg nagy mérvben megfelelni iparkodtak. Ha Marmaros vidékről s az ez előtti határvidékről s egyéb részekből számos rendes vevő nem maradt volna el, akkor a lefolyt Józsefvásár mind kiterjedés, mind fizetési képesség tekintetében a jobbak közé fogott volna tartozni. — E vásár azonban mindenesetre azon egy pozitív eredményt hozta, hogy meggyőződött a kereskedő világ arról, hogy daczára azon nagy csapásoknak, melyek a kereskedelmet az utóbbi időkben érték, annak életereje nem tört meg, s hogy csak rövid, kedvező idő kell ahhoz, hogy ismét teljesen fölvirágozzék.

A részletekre áttérve, cotton cikkekben az eladás a legtöbbesébb volt, a mennyiben egyes vevők nagyobb mennyiségeket vásároltak, s miután az áruk meglehetősen olcsók voltak, s a minőség is jó volt, szükségletükön fölül is vettek.

A finomabb folyó áruk, a külföldi gyártmány keresettebb volt; e gyártmányok, noha nagymennyiségben és sokféle változatokban jelentek meg a vásáron és épen nem olcsón adtak, mégis gyorsan elkeltek. Atalában elmondható, hogy a külföldi gyártmányok izlésteljes készítés módjuknál fogva nálunk már annyire meghonosodtak, hogy a helyföldi gyártmányokkal a vásár-fuvarterelek daczára könnyen versenyezhetnek. — Cotton és battistkendők szintén nagy mennyiségben keltek el az olcsóbb, valamint drágább árukból egyaránt. — Folyó-árúkból nem tulságos sok, de teljes és jól rendezett cikkek kerültek a piacra, s szintén élénk keresletnek örvendettek. Durvább gyolcsneműekből a tavaszi szükségletre mint rendezen, most is tetemes mennyiség adott el; de a finomabb nemű vászon sem hanyagoltott el. A steinbergi, valamint a helyi kanavaszok kevésbé voltak kelendőek. A Warndorfi nadrág-szövetek és nanking meglehetősen keltek; legtöbb kelt az ugynevezett vitorlavászon ruhaszövetekből. Nagyban kerestettek a reudenthali készítmények: a bojtos ágyterítők s az asztalterítők. Fehér percaill, mindennemű és minőségű chiffon, valamint bélelni való szövetek kielégítő mennyiségben keltek. Az egészen durva, s csak félig fehérített szövetek teljesen elhanyagoltak.

A reichenbergi pamut készítményekből Lüstre és Clott szintén jól keltek; a nyomott és színes cikkekben az üzlet teljesen szünetelt. Divat és selyemárúkból meglehetősen volt az üzlet. Cachemir és Thibet szövetekben szintén élénk volt az üzlet, s nagyban kerestettek mind a drágább, mind az olcsóbb áruk. Szövött árukból leginkább a kapezák keltek; selyemszalagokban az üzlet leginkább sima árukra terjedt ki, nagy volt a kereslet fehér és bobinett cikkek után. Főleg az angol szövött árukból időközben beállott árváltozás hatott jótékonyan az üzletre. Bársonyszalagok és rojtok, mint mindig, ezuttal is kedveltek voltak, s ezek által magas díszítési cikkek háttérbe szorítottak. Különösen sok gépezeterna és gép-selyem fogyott el. Mousslin és Jaconat-cikkekben, valamint felselyem szövetekben nagy volt a kereslet. Posztó- és gyapju árukból a vásár szintén meglehetősen kielégítő volt. Legkeresettebbek voltak a brünni posztószövetek. Diszmű és norimbergi árukból az üzlet csak annyiban nevezhető kielégítőnek, a mennyiben az megfelelt az igen-igen szerény várakozásnak, melyet ahhoz a kereskedő-világ esatolt. Meglehetősen kerestettek voltak a tavaszi cikkek, a luxus dolgok általában elhanyagoltak.

— **Vasutépítési előengedély** A közlekedési miniszteriumtól Réthey Ferenc és társai engedélyt nyertek egy gőzmozdonyú vasut előmunkálataira Budapesttől (az Orczy-kert mögött) a soroksári dunaágon keresztül Csepel, Sziget-Szent-Miklós, Tököl, Csépa, Újfalva és Sziget-Szent-Márton községeken át Ráczkeveig, szárnyvonallal Erzsébetfalvág.

— **Fölhívás a közgazdassággal foglalkozókhoz.** Az 1872-ik évben tartott első országos közgazdasági gyűlés kebeléből kiküldött központi bizottság az 1873-ik évet főleg a folyamatban volt s tagok nagy részét erősen igénybe vevő világgiallítás munkálatok miatt nem tartotta nagyon alkalmasnak országos közgazdasági gyűlés tartására s azért annak összehívását attól tette függővé, hogy a sajtó útján közzétett felhívásra érkezek-e oly indítványok illetőleg kérdések, melyek a gyűlés megtartását mégis kívánatosá tennék, — miután azonban csak egy-két indítvány érkezett, s azok sem voltak sürögöseknek tekinthetők, az orsz. közgazdasági gyűlés tavaly elmaradt. — Ez idén az összehívást gátló akadály nem forog föl, s másfelől több fontos közgazdasági kérdés merült föl, melyek a behatóbb eszmecsérét és a nézetek tisztázását kívánatosá teszik; emélfogva a központi bizottság czélszerűnek tartja, hogy a gyűlés ez év őszén összejöjjen. Mielőtt azonban a gyűlés idejét és napirendjét meghatározna, ezennel föl hívja mindazokat, kik valamely közgazdasági tárgyat a gyűlésen tárgyalatni kívánnak, hogy azt röviden kérdés alakjában formulázva, minél előbb, legkésőbbben azonban f. évi 15-ik napjáig az országos m. közgazdasági gyűlés központi bizottságához (Budapest IV. országot 7-ik szám, az Iparegyesület helyiségében) czimezve beküldeni sziveskedjenek. Budapest 1874. évi márczius 15-én. Az országos magyar közgazdasági gyűlés központi bizottsága nevében: Hunfalvy János elnök, Mudrony Soma titkár.

— **A budapesti gabna és értéktözsde** márczius 18. A gabnában ma nem volt üzlet. A tőzsdei hangulat tartózkodó, mindazáltal kellemesebb volt a tegnapinál; a forgalom igen csekély. A létrejött kötések magyar hitel 150—150.50, földhite 59.50, anglo 35.25, frankobank 57.25 frton történtek. Takaréék és hitel 52.25, hazai központi 81, pesti közuti 341, bódá-óbudai népbank 33—33.50 frttal fizetettek. Egyébb értékekben kötés nem jött létre. Valuták változatlanok, 20 frankos arany 8.91, cs. arany 5.20, tallér 1.66.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 19-én.

Gabona-árak.		Vámmázsánkint		Részvények.		Magy vasuti köles. (120 frt ez.)	
Hang.	forint	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	83	7.70	7.85	960	980.	500	500
" " " "	85	7.95	8.			200	200
" " " "	87			380.	390.	200	200
tiszav. " " "	83	7.85	8.95	63.	65.	500	500
" " " "	85	8.05	8.15	75.	76.	200	200
" " " "	87			196.	198.	500	500
pestm. " " "	83	7.75	7.85	342.	343.	200	200
" " " "	85	8.	8.10	108.	110.	200	200
" " " "	87			55.	60.	200	200
fehért. " " "	83	7.95	8.05	31.50	31.75	100	100
" " " "	85	8.15	8.20	34.50	35.	200	200
" " " "	87			150.75	151.	200	200
bácskai " " "	83			56.	56.50	500	500
" " " "	85			59.25	59.50	200	200
" " " "	87			41.	41.		
Rozs 80 fnt után	Hang.	forint					
Arpa, maláta. 72 " "	lanyha	5.45	5.55	52.25	52.50	86.	86.12
abráknak 72 " "	"	4.30	4.60	33.	33.25	77.50	78.
Zab 60 " "	"	3.85	4.05	50.	52.	86.50	86.75
Tengeri, bányási, mérője	"	2.40	2.42	175.	180.	84.50	85.
másnemű " " "	"	4.70	4.75	748.	750.	86.	86.25
Köles 83 " "	"	4.65	4.70	365.	375.		
Repcse, fekete 75 " "	"			67.	68.	84.	84.50
bánáti 62 " "	"			43.50	44.	174.	176.
				81.	82.	5.27	5.29
				2325.	2350.	8.91	8.93
				178.	179.	106.25	106.75
				49.	51.	112.	112.25
				61.	62.	44.	44.25
				42.	44.		
				40.	42.		
				43.	45.		
				37.	40.		
				270.	275.		
				108.	111.		
				145.	150.		
				228.	230.		
				775.	785.		
				108.	110.		
				630.	635.		
				19.	20.		
				425.	430.		

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váczi-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

HUGO VICTOR
legujabb regénye!

1793
vagy

a polgári háború.

Regény, írta HUGO VICTOR.
Ford. **Áldor I. és György A.**
Három kötet ára 5 frt.

Megrendeléseket **KILIÁN FRIGYES**
m. k. egyetemi könyvtáros Pesten, váczi-utca
Drasche-féle házban, elfogad. 3552

A díszes társalkodó,
vagyis
a világba termett ember.

Magában foglalja:
Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, meseterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, éleket, éneket, szavalmányokat, rejtett szókat, találós meséket, emlékkerseket, alkalmi üdvözlőket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.
Ára kötve 1 frt 20 kr.

Legujabb magyar
levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen segédkönyv.
A helyesírás levélírásnál, mindenemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindenemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásnál.

Írta **Kassay Adolf.**
382 lap, ára 1 frt.

Legujabb és legteljesebb pesti
magyar és német házi titoknok
vagyis
LEVELEZŐKÖNYV.

Hiv tanácsadó minden rendű és ranguak számára, mindenemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.
Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.
Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Összegyűjté
VAS GEREBEN.
Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.
Közi **VIG DEZSŐ.**
Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.